Vasárnap, május 25. 1890. Egyes szám ára 5 kr. XI. évfolyam. 43-ik szám.

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár
egy negyedévre 1 frt 25 kr., félévre 2 frt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. tized 265. szám, özv. Fried Józsefné urnő házában, hová a kéziratok cimzendők.

Hirdetéseket
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számit.

Jövel szentlélek.

Az egész keresztény világ ünnepet ül ma: a szentlélek eljövetelének, a békének ünnepét, melyet az a fehér galamb jelképez, a szentháromságon.

Lehet a husvét a feltámadás ünnepe; ünnep, amelynek alkalmakor maga a természet is évenként megujhodik, *feltámad* dermesztően halálos téli álmából. Ám az örömnek, a szinnek, illatnak és virágnyilásnak, a madárdalnak és harmonikus békének ünnepe a piros pünkösd marad mindenkor; a szentlélek eljövetelének napja, melyen akácés rózsaillat tölti el a léget és a levegő-ég áttetsző kékje derűsen mosolyog le ránk.

Béke honol a már megujhodott természetben, béke a túláradó szivekben, béke az emberek között, ahogy hivőn töltik meg a templomok boltives csarnokait és felhangzik az orgona lélekemelő akkordjai mellett az ének:

„*Jövel szentlélek . . .*"

Ezer és százezer ajak zengi ma a béke e magasztos énekét. Ajkán hordja a szót, a béke ünnepének szent szavát; — de vajjon érzi-e szive: mit ajka mond?

A vallásos áhitat köpenye alatt nem lappang-e lelkében sötét gyűlölet, mely a béke ünnepét a legdurvábban profanálja?

Önkénytelen jön, hogy e kérdések ajkunkra tolulnak, mikor nekünk is áthatva kellene lennünk a béke szent érzetétől.

A közvetlen körülöttünk lezajló mozgalmas események adják hozzá az impulzust, mikor látjuk, hogy akik hivatva volnának reá: a tömegek vezetői, távol a békének még gondolatától is, unos-untalan rút visszavonás magvait hintik szét közöttünk és hangzatos, fülnek tetszetős frázisokkal szitják a gyűlölséget, durva mód támadva minden ellen, ki áltanaikat nem osztja; kárhozatot kiáltva még oly emberies ügyre is, ha annak eszméje nem agyuk kohójában fogant meg.

Nem! Az ily gyűlölségtől sötét lelkek nem lehetnek semmi szent ügynek igaz apostolai. Körülállhatják — hazug papokul — az oltárt, ajkuk hirdetheti az igét, de ez az ige, ilyen ajkakról nem bir azzal a varázsos erővel, hogy lelkesitsen, hitet keltsen a hallgatóban.

A szó, mely nem a sziv legnemesebb érzéséből fakad: nem szólhat a szivhez és nem lehet egy szent, magasztos tan hirdetője az, ki lelkében bosszútól liheg, mig ajka a béke egyetértését prédikálja.

Rosszul esik, a mai szent ünnep békehangulatát ily disszonáns hanggal megzavarnunk. De a nyilvánosság őre, a sajtó, sokszor kénytelen ellentétbe helyezkedni a pillanatnyi, még ünnepies hangulattal is, ha hivatása igaz magaslatán áll és komolyan kivánja az eseményeket nemcsak regisztrálni, de birálni is.

Es ki tagadhatná, hogy ma e kényszerhelyzetben vagyunk?

Ma, mikor egy hazafias ügy cége alatt támadnak közöttünk álprófétáik, akik nem átallják: egyik szavukban az oltár szentségét, másikban a gyűlölséget hangoztatni.

Mikor Szentes város polgármestere oda adja magát megvedlett tekintélyek ujraaranyozójául és jól tudva azt, hogy figyelmen kivül hagyta — szándékosan, avagy nem: azt nem kutatjuk — fölöttes hatóságával szemben a tisztesség és ildomosság legkezdetlegesebb követelményeit is, nem átallja utólag az általánosság bő köpenyébe burkolva, mentségéül azt hirdetni, hogy hiszen ő az oltárhoz az egész város és vármegye közönségét hivta, ebben pedig benne van a vármegye tisztikara is.

Vajjon úgy hivta-e azt a tisztikart, mint p. a szentesi jótékony nőegyletet, vagy a szentesi egyházak elnökségeit?

Mert például, az utóbbiak egyikének meghivóját alkalmunk volt látni. Ez a nevezetes irat 26./H. számot visel és abban a polgármester felkéri a

TÁRCA.

A magyar alföld és a közmüvelődési egyesületek.*)

Mikor még többet laktam az ábrándok világában, a honnan minden év kijebb-kijebb szoritja az embert, egy eszmén sem csüggtem erősebb rajongással, egy gondolat sem keltett bennem oly hő lelkesedést, mint a magyarositás kérdése.

Mennyi kivihetetlen terv, hány képtelen eszköz meg nem fordult agyamban, hogyan válhatnék nemzetiségekre oszló országunkból egy nemzetből álló állam. — Ez ábrándos tervek között első helyet foglalt el egy országos magyarositó egyesület, melynek fiókjaival behálózná hazánk minden megyéjét, magába foglalná minden városát, ellepné minden faluját. Magasztos szent szövetségbe egyesitené a magyar társadalmat, mint a vallásos szövetségek az ókori Görögországot, vagy mint a politikai egységre törekvő egyesületek az ujkori Olaszországot.

S im alig múlik el egy-két év, álmom kezd valósággá lenni. Az igaz, hogy csak csekély reszben. Előállott egy lelkes férfiú, a ki talán szinten az egész hazára terjedő társadalmi akciót óhajtott, de mint gyakorlati ember, egyelőre megelégedett, ha legszükebb hazájában, szülőföldjén valósul meg az eszme. E férfiú Bánó József: az első egyesület, a „*Sárosmegyei magyarság terjesztő szövetkezet*"

A kicsiny kezdet is nagy örömmel töltött el. Azt hittem: az első szikra a magyarositás oltárán megvan gyujtva; nemsokára erős, örök tűz fog rajta lobogni. — De csalódtam, a magyar nép egyik ősi tulajdonságát is megtagadta ezúttal, a *szalmalángot*. Bánó példája nem lelkesitett még rövid időre sem, úgy látszott, a magyarságnak nem volt elég érzéke az eszme iránt. Az alföldi és dunántúli nagyobb tömegekben lakó magyarság nem érezte, nem fogta föl a cél messzehatófontosságát. — Közvetlen maga előtt nem látott ellenséget s jámborul úgy gondolkozott: *miért hadakozzam?* sarkában nem fenyegette veszély es azt hitte: *nincs, mi ellen védekezzünk.*

Pedig előttünk az ellenség, sarkunkban a veszély. Bánó nem is jó nevet választott egyesületének; egyelőre nem is gondolhat a magyarság terjedésére; elég, ha megvédi a magyarságot.

Igen, fájdalom és szégyen, a magyarság Magyarországon védelemre szorul. — Nem tud helyt állani akár a tót, akár kivált az oláh lakosság olvasztó erejével szemben.

Bizony mi ezt itt, az alföldi magyaroknak közepette, Debrecen városában nehezen hisszük. Magam sem hittem, mig szemeimmel nem láttam. Mikor 6—8 évvel ezelőtt országos gyüjtés folyt a *hunyadmegyei elolahosodott magyarok visszamagyarositására*, a gyüjtés tárulusát *pia fraus* nak néztem. — *Az oláhok* megmagyarositásáról van szó — gondolám magamban — a valódi cél helyett a hangzatosabb ürügyet azért választották, mert igy talán a magyarság is nagyobb áldozatra buzdul, a nemzetiségek jajkiáltásának is eleje van véve.

De hogy is hihettem volna, hogy a magyar ember, mig a Hortobágy környékéről csak a Szamos mentére kerül, annyira megváltozzék, hogy pörge kalap helyett kucsmát nyomjon fejébe, hogy a bocskor kedviért lerugja magas sarkú csizmáját, hogy kék posztó nadrágját durva daróccal váltsa fel, hogy sudar bajuszát tövig nyirassa, hogy édes anyanyelvét elfeledje, sőt hogy istenét is megcserélje.

Ki gondolná ezt hihetőnek? Pedig e metamorfózis minden napmegtörténik, tőlünk nem is olyan messze; nem az erdélyi oláh havasok elzárt, zord hegykatlanjaiban, hanem a magyar Szamosnak szép nyilt völgyében.

Egynehány évvel ezelőtt először hagy.

*) E sorokat éppen öt évvel ezelőtt irtam, mintegy első felhivásul Debrecen polgáraihoz, hogy vegyenek részt az erdélyi közmüvelődési egyesület megalkotásában. Bár azóta számos óhajtásom megvalósult, többek között az E.M.K.E.-nek Debrecenben hatalmas fiókja létesült, némely megjegyzesem pedig tárgytalanná lett, mégsem tartom teljesen fölöslegesnek, most az E.M.K.E. szentesi fiókjának megalakulásakor e cikket szóról-szóra lenyomatni, mert velejében mindent fentartok, a mit akkor irtam és mert a Debrecenre vonatkozó részek Szentesre is szorosan ráillenek *Kardos Albert.*

cimet (az egyház elnökségét) hogy *saját befolyása körében rendes vagy pártoló tagokat gyűjteni, és az alakuló ülésen az ide ¹/₁ alatt mellékelt aláírási ívet aláírókkal, a mondott helyen és időben megjelenni kegyeskedjék.*

Vajon így hívta meg a vármegye *egész* tisztikarát, vagy annak csak egyes, általa és prófétatársai által kegyelt kiválasztottjait?

S vajjon az ünnepség előkészületeire folyó értekezleteken tekintettel volt-e arra, amire még mint magánembernek, annyival inkább polgármesteri minőségéből kifolyólag tekintettel lenni kötelessége leendett: hogy t. i. az a megyei tisztikar, élén az alispánnal, mindenkor meghivassék és így az ünnepi akcióba bevonassék?

És mikor a polgármester így elrejtőzött az általánosság bő köpenyébe, még azt kérdezi:

„*Szeretné tudni: ki profanált? Az-e, aki áldoz, vagy aki kitér az oltár elől?*"

Hát bizony az áldozás *mikéntje* nagyon sulyosan hull a serpenyőbe, mikor erkölcsi érték szerint mérlegeljük. És mi megmondhatjuk a polgármesternek nyiltan, leplezetlenül, hogy az áldozásnak ilyen módja bizonyos tekintetben igenis profanálja a szent ügyet és porba rántja az oltárt, mely — szerinte is — *az imádkozó* (tehát nem gyülölködő) *igaz hivőket várja áldozásra.*

Profanálva van az ügy szentsége, porba tiporva, sárba hurcolva a hazafiság szent erényének oltára abban a pillanatban, amikor megtörténhet mellette oly durva és csak az illetők püffeszkedő gőgjétől kitelhető orvtámadás, milyent a polgármester-próféta egyik prófétatársa engedett meg magának: mikor veszett dühvel ront neki *Zsilinszky* Mihály főispánnak, ki szintén az áldozók sorába lép, pusztán azért, mert neki kedvesebb lett volna, ha az a főispán szintén távol marad.

Profanálva van annak az ügynek a szentsége, melyet otromba papok szolgálnak, kiknek ajkán az ima szitokkal vegyül el, kik személyes ellenfelüket nem szeretik a hivők közt, magukkal egy sorban látni, de megátkozzák akkor is, ha oltárukon nem áldoz. És a hazafiság szent erénye valóságos torzérzületre válik azok által, kik elég durvák annak oly szavakkal adni kifejezést, milyenekkel a polgármester prófétatársa is élt, mondván: „*Nem magyar ember az, nem hazafi; egy hitvány pribék lélek, ki mentséget keres és okot képzel találni az Emke szent törekvései elől kitérésre.*"

Aki erkölcsileg, szellemileg, szivnemesség és minden magasztos erények dolgában fölötte áll mindeneknek: az sem beszélhet igy, de nem is fogna soha igy, ilyen durva gőggel beszélni, mert hiszen ettől éppen szivnemessége tiltaná.

Az ilyen apok, az ilyen próféták soha sem vittek még szent ügyet diadalra, mert ezeknek lelkében sötétség vagyon, hogy ne lehessenek soha világító fáklyái a hitnek, melyet igenis nem dicsőségre segitenek, hanem profanálnak.

S még hagyján, ha csak ezt tennék durva türelmetlenségükben.

De többet tesznek ennél: beszennyezik az oltárt hazugságokkal is.

Mert ha egy ilyen próféta azt mondja, hogy a polgármester *általános felhivását minden külön felszólítás nélkül megértette Szentesen a járásbiróság, a társulati tisztikar stb.*; de a mellett nagyon jól tudja azt, hogy igenis ők, a próféták *küldtek szét külön felszólitásokat is és sem az a járásbiróság, sem a társulati tisztikar nem értette meg őket, hanem ennek csak egynéhány tagja, épp úgy, mint a megyei tisztikar egynéhány tagja*; ha egy másik próféta meg azt állitja, hogy „*ugy a szentesi megyebizottsági tagok zöme, valamint városunk közönsének intelligenciája* **nagy többségében** *egy szív és lélekkel vett részt az Emke alakuló gyülésén*" — holott éppen ő tudhatja legjobban, hogy akik — ilyenek — ez alakuló közgyülésen résztvettek, tizedrész számban sem lettek ez által az Emke tagjai: hát az ilyen próféták nem lehetnek soha sem igazak, mert hiszen már e kijelentéseikben is *tudva valótlant mondanak.*

Ime, ez események azok, melyek a mai szent ünnep békehangulatában is arra késztettek, hogy tiltó szavunkat fölemeljük az álpróféták durvaságai ellen.

Mi nem toljuk föl magunkat erkölcsbirákul, nem kivánunk magasabb mértékkel méretni, mint a milyennel Isten a véges elméjü gyarló embert egyáltalán méri. De lehetetlen nyugodtan, szó nélkül türnünk azt, hogy itt, e városban és vármegyében olyanok vigyék az erkölcsbirói szerepet és profanálják az oltárt, kiknek szivében a gyülölség és bosszuvágy lángja lobog és akiknek ajkán az ima szitokba fullad.

A pünkösd szent napját, a béke ünnepét üljük ma és ha valahol, bizony nálunk elkelne, hogy imánkat meghallgassa az ég:

„*Jövel szentlélek!*"

Apró zsarnokok. E cimen közöl a „Szeged" cimü politikai napilap f. hó 22-ik száma egy viszonyainkat jellemző cikket, melyet, mint tőlünk távol eső és igy bizonyára elfogulatlan forrásból eredőt, minden magyarázat nélkül, az alábbiakban szószerint közlünk:

„Nagyon jellemzetes egy nyilatkozat az, — mondja a cikk — melyet Csongrádvármegye alispánja a tisztikar nevében tegnap lapunkban is közzétenni kényszerült."

„Szomorúan illusztrálja ez a nyilatkozat azt a sok helyt divatos, immár türhetetlenné vált helyzetet: melyet egy összeférhetetlen, arrogáns kisebbség féktelen önzése s a többség csudálatos indolenciája idézett elő."

„Épp ahogy a parlament legközelebbi multjának, úgy nagyon sok vármegyének, városnak megvannak a maga apró zsarnokai."

„Ezek az inkább merges vadmacskához hasonlatos en miniature tigrisek, hogy több

---

tam oda Debrecent, hogy messzebb vidékre, vegyes ajkú lakosság közé utazzam. A Szamos mentére kerültem egy kis faluba. Sohasem feledem el a magyarság pusztulásának azt a szomorú képét a melyet e hely tárt elém.

A magyar (tulajdonkép református) templom még ott állott a falu közepén magas tornyával, de a templom födelét ugyancsak megtépdeste a szél, falát ugyancsak megverte az eső. Hogyan tartották volna tisztelében a természeti elemek, mikor az emberek is megfeledkeztek róla. A falu földes urai derek miveit emberek ugyan, de az egyiknek a megyei központon, a másiknak a fővárosban bizony nem jut eszébe, hogy körülbelöl a hány cserép megvalik a templomtetőről, annyival fogy a falubeli magyarok száma. Mert amint körül néztem a helység magyar részén, meglepetve vettem vettem észre, hogy mig a magyarság idősebb fele még beszélte a magyar nyelvet, az ifjabb nemzedék csak törte, némely része már nem is értette.

Pedig a veszedelem nem mai. Már e század elején érezték a község patronusai, a mint azt a templom karzatán egy régi vers bizonyitja, mely magasztalja a templom épitőinek Toldi Zsigmond grótnak és Bánffy Rachel bárónőnek nagylelkűséget; egyszersmind panaszosan említi, hogy:

Ez helység régen tiszta magyarokból állott,
Kiknek száma már ma 10 gazdákra szállott.

Ne adja isten, hogy ez a tiz gazda egyre fogyjon! Noha ez is hamar megtörténhetik. Mert mi tartsa meg őket magyaroknak? Pap csak egyszer kétszer vetődik hozzájuk évenkint; de isteni tiszteletre csak kell járni, ha nem *a magyar templomba*, hát akkor az oláh *beszerikába.* Tanitójuk pedig esztendeje, hogy odahagyta őket, megunta 80 frt évi fizetésből kiküdni; irni-olvasni megtanulnak a magyar gyermekek is ott, ahol a többiek — az oláh *dászkálnál.*

Sokáig időztem a képnél, mert nagy tanúságot rejt magában. Nem egy magános esetet rajzol, hanem száz meg száz falu sorsát példázza.

Ime tehát van ellenség, komoly a veszedelem. Akik közvetlenül szembenállottak vele, azok a sárosmegyei riadóra lassanként mégis ébredezni kezdtek. Vagy két éve megalakult a felvidéki közművelődési egyesület, a tavaszon az erdélyi magyarság is abba hagyta az álmot, söt esztendőre talán a Dunántúl is meghallja a felhivó szózatot.

Meghallhatná pedig az egész ország, mert eléggé hangoztatják, nyilván megbizonyitották, hogy a magyar állam kérdése tulajdonkép kulturai kérdés. — Magyarország addig marad államnak vagyis inkább akkor lesz valóságos állammá, a mig vagyis ha a közművelődés magyar. Az egész országot, kelettől nyugotig, éjszaktól délig, valahány nemzetiséget, a szepesi némettől és trencsén töttől a bánáti szerbig, a murakőzi horváttól az erdélyi oláhig egy kultura hasson át s ez a magyar kultura legyen! — Természetes, hogy magyar művelődés csak magyar nyelven lehetséges, azért a közmávelődési egyesületek feladatához hozzátartozik a magyar nyelv terjesztése, egyszóval a magyarositás.

A magyar kulturának tehát hóditó hadjáratra kell indulnia. De harcban csak az erősebbé a győzelem. A magyar nemzetnek hatalmas fegyverekkel kell ellátni a hóditásra kiküldött kulturát. E fegyverek csak szellemiek lehetnek, mert szellemi mérközésről van szó. Ugy kell ezt értenünk, hogy a magyar kulturának magasra kell kifejlődnie, hogy hóditásra indulhasson.

A fejlődés magas fokára azonban művelődésünk csak ott emelkedhetik, a hol nem kell léteért harcot viselni, tehát a magyarság szivében, az alföldi és dunántúli nagy magyar városokban, nem pedig a küzdelemnek kitett felvidéken és az erdélyi bércek között:

Igen a közművelődési egyesületeknek első sorban a magyarság szivében, olyan városokban kellene elő állani, mint Debrecen és Kecskemét, mint Miskolc és Szeged, mint Székesfehérvár és Nagy-Kanizsa. S nem is tartom hiú reménynek, hogy mind e helyeken és még annyi más városban, széles ez országban rövid időn egyesületek fognak keletkezni, melyek *közművelődés, magyarság védelme, magyarság terjesztése* vagy bármi cim alatt küzdhetnenek, de mindig és mindenütt a magyar kultura hóditó hadjáratát jelentenék s melynek egymással szerve-

nek látszassanak, morognak, fogaikat csattogtatják, sőt olykor harapnak is."

„Imhol az eleven példa."

„Épp azon mód, ahogy az országgyűlés függetlenségi pártja kizárólagosan monopolizálja a Kossuth nevéhez fűződő általános nemzeti tulajdont képező történelmi tradiciókat; ennek a pártnak szentesi előőrsei, a vármegye apró zsarnokai monopolizálják az Emké-t."

„A jogtalan eltulajdonításhoz merészen közelgő módon kisajátitotta a szélső ellenzék országszerte március idusát és minden olyan alkalmat, mely arra van hivatva, hogy nemzeti ünneppé váljék vakmerőn lefoglal a saját kicsinyes pártpropagandájának céljaira."

„Már hiszen szép az a nagy hazafiság, csakhogy abban az alakjában, amelyben a magyar közélet apró zsaknokai üzik, alkalmasint leginkább magának a hazafiságnak rovására megy."

„Mi jogon tolakodnak unos untalan előtérbe ezek az ismerős stréberfigurák a maguk nagy szavaival, kicsiny, semmis tetteivel, valahányszor alkalom van egy-egy trikolor kibontására?"

„Mi jogon foglalják el a tért arra hivatott, komoly, munkás elemek elől, akikben meg van a képesség is, az akarat is a közügy előbbvitelére, csakhogy nem szeretnek abból piaci versengést csinálni hozzájuk nem illő rivalisokkal?"

„A legközönségesebb tapintat és szemérem-érzék sajnálatos fokú hiányáról tesz tanúságot az a körülmény, hogy a szentesi apró zsarnokok nem átallották privátim értékesiteni az erdélyi kultur-egylet nemes, tiszta lobogóját: raffinált módon kizárván a hozzájárulásból épp azon retegét a helyi társadalomnak, mely állása, vagyona, értelmisége révén legtöbb jogcimmel birt arra."

„Tetözi a szentesi apró kényurak pártfogását az az alig jellemezhető eljárás, hogy a végén még nekik áll följebb s hipokrita szidalmakkal neki állanak az intelligenciának, melyet ők zártak ki az egész ünnepségből s közönynyel, hazafiatlansággal vádolják."

„Ez még a már megszokot határokon is tul megy."

„Nem kutatjuk, mennyivel lett volna szám szerint eredményesebb az Emke szentesi kirándulása, ha annak ottani intézése arra hivatott kezekbe lett volna letéve: annyit azonban konstatálhatunk, hogy igy minden szépitési kisérlet dacára erösen megérzett rajta a párttüntetés szaga, amire pedig éppen az Emké-nek sem szüksége, sem joga nincs."

„Nem a kulturegylet érdemes és lángbuzgalmu vezérférfiait hibáztatjuk e miatt, mert ök félre voltak vezetve; hanem igenis kárhoztatjuk és visszautasitjuk a vármegye apró zsarnokainak szükkeblüségét mely nem engedi meg, hogy bárcsak egy szemérnyit is föláldozzanak hiüságukból, szereplési viszketegükböl a közügynek."

Az 1889-ik évi közpénztári számadás.

IV.

Jóllehet a hosszadalmasság vádjának tesszük ki magunkat, ha a közpénztári számadás észrevetelezése tárgyában közzétett cikksorozatunkat még tovább is folytatjuk; mindannak dacára foglalkoznunk kell vele még továbbra is, hacsak ama másik s előttünk fontosabb érdek: *az alaposság* ellen vétenü nem akarunk.

S ahogy mi fogjuk fel a jelen ügyet, sokkal nagyobb hibát követnénk el a közönség érdeke ellen, hahogy e számadással csak futólagosan és nagyjából foglalkoznánk, mikor igy is, ilyen részletezés dacára sem lehet e cikkek keretébe befoglalni mind amaz észrevételeket, melyek a számadás ellenében felhozhatók s úgyszólván ezen cikksorozatunk is csak vázlata az 1889 ik évi közpénztári számadás birálatának.

Előző cikkünkben a rendes kiadások egyes cimei során azzal foglalkoztunk, hogy az azokra költségvetésileg előirányzott összegeknél mennyivel többet költött el a tanács. Jelen alkalommal a rendes kiadások egyes cimei szerint mutatkozó megtakaritásokat soroljuk fel, hogy igy a kettőnek egybevetéséből és összehasonitásából vonja le magának az olvasó közönség a következtetéseket s alkosson magának véleményt arról, hogy megjegyzéseink mennyiben indokoltak.

Az 1889-ik évi közpénztári számadás rendes kiadásait magában foglaló cimeknél összesen 9514 frt 23 kr. megtakaritás van. Elenyésző csekélység a már emlitett 38940 frt 50 kr. túlköltekezéssel szemben, mert a megtakaritott összeg levonása után is, még majdnem 30 ezer frt túlkiadás mutatkozik, a mi, városunk pénzügyi viszonyaira való tekintettel, óriási összeg.

Előre ki kell jelentenünk, hogy ezen megtakaritás is a város hátrányára van legnagyobb részben, mert csak úgy állott elő, a mint azt alább részletesen kimutatjuk, hogy egyszerűen nem teljesitetett vagy nem oly mértékben teljesittetett az, a mire előirányozva lőn, ahogy azt a dolog természete megkivánta volna.

Az 1889. évi költségvetés rendes kiadásainak I. cime, 5. rovata alatt, az adóvégrehajtók és becsűsök díjazására előirányzott 3054 frtnál 79 frt 20 krral kevesebb adatott ki, azonban ezen csekély összegű megtakaritás az okon állott elő, hogy az ideiglenesen alkalmazandó végrehajtók és becsűsök nem annyi ideig alkalmaztattak, mint a mennyi időre előirányozva volt. Mind ennek dacára már maga azon körülmény, hogy ezen rovatnál megtakaritás történt, figyelemre méltó, mert tanúbizonyság arra, hogy még ennél is lehet megtakaritásokat eszközölni.

Jelentékenyebb a megtakaritás a rendes kiadások első cimének 8 rovata alatt felvett, hivatalos helyiségek világitása és fütésénél, mert az erre előirányzott 1515 frt helyett csak 1094 frt 43 kr vétetett igénybe, tehát itt 420 frt 57 kr takaritattatott meg, jelül annak, hogy e rovat alatt ily összegű előirányzatra szükség nincsen, mert ezen rovat oly természetű kiadásokat tartalmaz, a mely kiadások úgyszólván egyszer és mindenkorra — a jelenlegi helyzet mellett — ugyanazok egyik évben, mint a másikban.

Az I. cim 10 rovatánál, a hivatalos helyiségek külső-belső tisztitása és bérletére előirányzott 1000 frtnál 70 frt 13 krral kevesebb vétetett igénybe, melyhez ha még hozzá vesszük azon 160 frtot, mely a városházi *épületek, tehát nem a hivatalos helyiségek javitásáért*, külső és belső tisztitásáért fizettetett a vállalkozónak s a mely összeg e rovat alá nem tartozik, még jelentékenyebb megtakaritás mutatkoznék.

Ennél a rovatnál kell felemlitenünk, hogy az 1890. évi költségelőirányzat észrevételezése alkalmával kifogást tettünk a hivatalos helyiségek belső és külső tisztogatására az 1889-ik évihez hasonlólag felvett 300 frt előirányzat ellen, mert azt nagyon soknak találtuk. S ha az 1889 évi közpénztári számadás ezen rovata alatt foglalt egyes tételeket részletesen átvizsgáljuk, kétségtelenül kitű-

---

zett kapcsolatba hozva, egységes vezetés alatt csodás eredményt fejthetnének ki. Nem tartom ezt hiú reménynek, mert alig néhány éve láttuk azt a rendkivüli társadalmi tevékenységet, mely mintegy pillanat alatt vörös kereszt egyletet teremtett minden megyében és minden jelentősebb városban.

Nem tartom hiu reménynek, mert azt hiszem a magyar közművelődési egyesületek, ugyanazon égisz alatt kelhetnének életre, mely alatt a vörös kereszt szövetkezet virágzik. Igen, erős a hitem, hogy az a király, a ki az épitendő országházat ezred éves állami létünk emlékévé akarja avatni, az a trónörökös, a ki a magyarnak ezer évi küzdelmére hivatkozik, mint a fövő biztositékára, hogy sem a király, sem a trónörökös nem utasitaná vissza a magyar közművelődési egyesületek főprotektorságát.

De mig mindez létesülhetne, addig sem szabad az időnek használatlanul elfolynia. Addig meg kell erősödniök a már megalakult egyesületeknek, addig az egész magyarságnak szent kötelessége a sárosmegyei, a felvidéki és kivált az erdélyi közművelődési egyesületek szellemi és anyagi erejét gyarapitani, hogy ezek a maguk szűkebb körében sikerrel működhessenek és hogy a későbbi társulatoknak mintául szolgálhassanak.

Az erdélyi egyesület legelső sorban várja az egész nemzetnek áldozatra kész támogatását, mert Erdélyben legtenyegetőbb a veszély. — Ezt érzik is hazánk jobbjai, mert tömegesen iratkoznak be alapitó és évdijas tagokul. — Azonban e tagok legnagyobb része csupán azok közül került ki, kik magára a közvetlen harcra hivatvák és akik a küzdelemre talán eddigelé is erejükön felül áldoztak, t. i. az erdélyi magyarok közül. Az alföld gazdag lakói és virágzó városai jórészt még mindig azt hiszik, hogy az erdélyi közművelődési egyesület célja csak helyi érdekü, hogy az házi ügy, melyet elvegez az erdélyi magyarság egymaga is.

E balhitben élnek — úgy látszik — a mi polgártársaink is, Debrecen nemes városa is. Debrecen e magatartását csak balhitnek mondom, mely hamar el fog multni. De félő, mások, kivált a királyhágón túl, szükkeblüségnek bélyegzik. E vád azonban alaptalannak fog bizonyulni, mert egy lelkes férfiú, kevés izgatással hamar elérheti, hogy az alföldi városok közül Debrecen polgárai lépnek be legnagyobb számmal az erdélyi közművelődési egyesületbe évdijas tagokul és hogy magát Debrecen városát, ha nem időre, de összegre nézve az első alapitók között fogjuk találni.

Kardos Albert.

A Futri Tamás tévedése.

Vig elbeszélés. 15.

Irta: **Bánfalvi Lajos.**

(Folytatás.)

— És helyt fog állani. Kényszeriteni fogom őnt, hogy helyt álljon.

— Uram! Ön gyógyszerész? avatkozott most Czenk úr a vitába.

— Igen!

— És ön irta e levelet?

— Én. Imádom leányát és a felháborodás . .

— Leányomnak semmi szüksége az ön imádatára. Hahaha! Gyógyszerész! Gyógyszeresz és még imádja a leányomat!

— De uram . . .

— Szegény patikus!

— Uram, ön sérteget és én . . .

— Nos, ön! Ej, az ördögbe, fiatal ember, ön végre is patikus és én, hah! én nem szenvedhetem a patikusokat!

A tisztást övező cserjék megzörrentek e pillanatban és a küzdtérre uj alak lépett, egyenesen Jenő karjaiba rohanva.

— Jenő! Édes Jenőm!

Czenk urat e vakmerőség a legfőbb mértékben felbőszitette.

Az ölelkezőkhöz rohant, hogy őket szétválassza.

— Fánni! Leány! Azt mondom, ne vigyetek végletekre, mert . . .

Felemelte karját, hogy a szerelmesek közé lecsapjon, de ekkor meg gyöngéd kéz fogta meg hátulról és iparkodott elvonni fenyegető karját.

És ahogy hátra tekintett, nejét látta maga előtt, áldott jó nejét, ki a tuloldali cserjék mögül, leshelyéről szorongó szivvel várta eddig az események fejlődését.

— Róbert! kérlelte a szegény asszony.

nik amaz állitásunk valódisága, mert ezen évben a hivatalos helyiségek külső és belső meszelésére két alkalommal összesen 20 frt, súrolásra pedig 4 alkalommal 43 frt 50 kr, tehát a hivatalos helyiségek külső és belső tisztogatására összesen csak 63 frt 50 kr költetett el az 1889 ik évben, a melyre nézve a 300 frtos előirányzat csak oknélküli felemelése a kiadási összegeknek s alkalom arra, hogy e rovat alá olyanok vétessenek fel, melyek illető cimük vagy rovatuknál kielégitést nem találnak.

Az I. cim 13 rovata alatti rendőrköz egészségi és köztisztasági ügyekre előirányzott 1350 frtből az 1889-ik évben csak 237 frt 24 kr használtatott fel. E rovatnál tehát a megtakaritás 1112 frt 76 krt tesz ki. De ha tudjuk azt, hogy az e rovatba felveendő kiadások a számadás egyéb cimei és rovatai alatt foglaltatnak s igy az egész számadásban elszórva vannak, a megtakaritásül jelentkező fenti összeg illuzóriussá válik s nem olyan, mely a valódi helyzetet tüntetné elő.

A rendes kiadások II. ciméül felvett tanügyi kiadásoknál megtakaritás nincsen. Ez azonban nem hiba, a város tanügye érdekéből kivánatos, hogy az arra előirányzott összeg teljes mértékben felhasználtassék, s igy évről-évre fejlesztessék az. Hiba azonban, hogy e cimnél jelentékeny túlkiadás van, mert a mellett, hogy a túlkiadás a közpénztár mérlegében az egyensuyt félrebillenti, jelentékenyen hátráltatja a tanügy évről-évre előrehaladását. Ha pedig indokolt és szükséges volt a túlkiadás, az ügyre való tekintettel megérdemelte volna a képviselőtestületi közgyűlés, hogy az tudomására hozassék s tőle a más cimeknél eszközölt esetleges megtakaritás felhasználhatására az engedély kikéressék.

A szegényügyi és jótékonysági III. cimű rendes kiadásnál 505 frt 13 krt tévő megtakaritás van s ennek dacára ezen cim 3. rovata alatt a nonvédmenházra felvett 50 frt ezen évben nem fizettetett ki.

A közbiztonsági és közlekedési cim 1764 frt 82 kr megtakaritást tüntet fel, mert sem a homok és földhordás, sem a járda, hidak és áteresztek épitése és javitása a mérnöki hivatal költségelőirányzata szerint foganatba nem vétetett s mert az ezen cimben foglalt előfogatozási költségekhez tartozó, úgynevezett hálás díjak más cimek rovatai alá vanak felvéve.

Legnagyobb a megtakaritás összege az V. cim alatt felvett „gazdászati" kiadásoknál. Összesen 4147 frt 16 krt tesz ki. E megtakaritásnak azonban egyáltalán nem örülhetünk s nem válik dicséretére a tanácsnak. E cim 2 rovata alatt téglászatra előirányozva volt a költségvetésben 10186 frt 81 kr s felhasználtatott csak 8531 frt 16 kr. Ennek eredménye aztán az, hogy a járda épités és javitás nem eszközöltethetett a kivánt és előirányzatba vett mértékben, mert a rendkivüli kiadások VIII. ciménél olyan tételre is bukkantunk, mely tartalmazza a *Zsoldos* Ferencnek 10000 járdatéglaért kifizetett összeget.

Még különösebb helyzetet tár elénk ezen cim 4 ik rovata. E rovat alatt 3450 frt lett költségvetésileg épületek javitása és tűzkár elleni biztositására felvéve s ebből csak 1472 frt 80 kr tényleg felhasználva. Igen ám, mert a nagyvendéglő javitására előirányzott 400 frtból csak 47 frt 51 kr lett igénybe véve apróbb tatarozasok eszközlésére, azonban elmaradt a nagyvendéglő épületeinek az évi rendes kijavitása. A sóház javitása mérnöki terv szerint 150 frtot igényelt de csak 53 frt 51 kr árú reparáció fordittatott rá A túl a kurcai volt iskola helyiség 950 frttal lett felvéve javitandónak s kisül az 1889. évi számadásból, hogy az olyan jókarban van, hogy egy kis krajcárnyi javitást sem igényelt s igy nem is költöttek rá semmit. A volt magtár épület is olyannak van előtüntetve az 1889-iki költségelőirányzatban, mely csak 250 frttal javitható ki és az 1889-iki számadásból aztán kitünik, hogy biz' ez tulzás volt, nem kellett arra több 6 frt árúnál s azzal is beéri. És igy megy ez a többieknél is mintha csak azt tűzte volna ki a tanács maga elé célul, hogy a mérnöki előirányzatot minél nevetségesebbé tegye.

Az adók és vizszabályozási kirovások cimének egy-két rovatánál mutatkozó 391 frton túl aztán több megtakaritás nincsen az egész zárszámadásban.

Ezekután hátra volna még a rendkivüli és átfutó kiadások egyes cimeiről szólani, de ezt tán a már elmondottak után felesleges is, jellemzésére azonban megemlitjük, hogy ha a rendes kiadások oly rendetlenek, hát a renkdkivüliek miért volnának különbek?

S mindezen általunk felsorolt alaki és érdemi hibák dacára a számvevői észrevételezés a kiadásoknál csak ennyiből áll: „556 főkönyvi lapszám 1 tételenél nyugta hiányzik."!

Semmi kétségünk, hogy ezen alapos és beható észrevételezés folytán az 1889 ik évi közpénztári számadás, csak helyben hagyatni fog.

Ujdonságok.

Szentes, 1890. május. 25.

Egy hét.

Itt a pünkösd!

A nyiló rózsák, az illatos kertek, a természet ünnepe, mely kibékitően hat az emberi lélekre nagyszerű szinpompájával.

Beköszönt vele az érlelő nyár és elkezdődik a fürdőbe utazás ideje.

Azonban kár lesz valami nagyon örülni a pünkösdnek. Első napja Orbánra esik, kiről már Petőfi is azt mondja, hogy komor, mogorva férfiú. Különben csak lesz annyi belátása, hogy nem akar túltenni a három fagyos szenten, kik egytől-egyig emberiesen viselkedtek.

A fürdő juttatja eszembe a kispiaci ártézi kutat. Mikor lesz az vizetadó állapotban, azt csak a tanács tudja. Vagy az sem. Most igazgatják ötödször, készül is mint a Luca széke, s ha kész lesz, akkor lesz csak igazán a Danaidák hordaja.

Különben eddig is az volt, bár nem vizbőség dolgában.

A polgármester nyilatkozik a „Szentesi Lap" ban. Azt irja, hogy az alispán „e becses lapban is nyilatkozatot tett közzé." Ez pedig egy polgármestertől nagy gixer. A „Szentesi Lap" ban mi sem jelent meg a polgármester nyilatkozata előtt az alispántól, no meg az alispán nem is nyilatkezott *ama tisztelt lapban* azután sem.

Hogy is mondja a „Suhancz"?

Csak vigyázni tessék,
Nehogy liba essék!

Szép látvány volt a zsidó-gyermekek majálisa. Kezd ez a vigasság renommében nyerni. Sok vendég látogatta az idén a más vallásúak közül is és örültek a gyermekek jókedvén.

Már már félni kezdünk az éjszakáktól. Tüzlárma vert föl bennünket a napokban is. A mi a legroszabb, az örök szükkeblüségből, hogy a tovak ne tegyenek egy kis hiábavaló utat, olyan későn kongattak, hogy mikor a vizes kocsik kiértek, a tető már teljesen leégett.

Ujfent élvezhetik a budapestiek a viszszahonositási vitákat. Sok idejük lehet az uraknak, hogy ezzel töltik, mikor a legilletékesebb fél — *Kossuth* — már kijelenti, hogy nem akar magyar állampolgár lenni. Az urak katholikusabbak a pápánál.

A bulgárok most látnak törvényt Panica fölött. Igazán elszomoritó látvány, hogy a maroknyi bulgár nép közt mennyi az áruló. Ég ott a föld mindenki alatt, aki nem oroszbarát. Csak legyen módja a fejedelemnek, sikeresen oltogatni a tüzet.

A német miniszterek ujfent vért és pénzt követelnek a néptől, mert mint a nagy Moltke mondja: a békét a kard tartja fönn. És mindezt pünkösd, a béke ünnepe előtt.

Nálunk a delegáció csak pünkösd után jön össze, hogy kérjen. Ünnepünket nem zavarják fel: hadd élvezzük békén.

Hát csak élvezzük is.!

— Piros pünkösd napján vidám ünnep napokat kivánunk olvasóinknak.

— Személyi hir. *Zsilinszky* Mihály főispán a f. hó 24-én a reggeli vonattal haza érkezett fővárosi utjából és a a pünkösdi ünnepeket itthon tölti.

— Még te is? rivallt rá férje. Persze, gondolhattam! Mindég szorosan összetart ez az asszonynép, mikor szerelemről van szó.

— De édes atyuskám!

— Uram! hangzott egyszerre Fánni és Jenő békéltető szava.

— Csitt! Egy szót se! mennydörgött az érdemes könyvkereskedő. Dühös vagyok! Hah! Igy kijátszani engem, — engem!

És nem hallgatva sem felesége, sem a szereimesek engesztelésére, elrohant, futtában csaknem fellökve Futri Tamás urat, ki a családi jelenet elől diszkrét távolságba vonult vissza.

— Vége, mindennek vége! sóhajtott Fánni, mikor apja elrohant. Soha sem eszközöljük ki beleegyezését.

— Ne félj, édesem! vigasztalta Jenő. Én mindennek dacára is imádlak és örökre hű maradok szerelmemhez!

— Igen, szeretheti is most már, hogy a vihar elvonult! lépett közbe Futri úr. Védte volna meg az örög úr haragos villámai ellen! Ez lett volna méltó szerelméhez.

— Uram! Ön ismét ügyeimbe avatkozik.

— Igenis, beleavatkozom. Mert végre is, miután reménybeli ipa ura önnel gorombáskodott, misem gátolta önt abban, hogy viszont nehány mázsás gorombaságot vagdaljon a fejéhez. Elmondhatta volna neki például: hogy mit tart ön a könyvkiadókról általában és különösen ő róla.

— El fogom neki mondani! tüzelte fel magát Jenő.

— Igen, most már! Most mondja, mikor az ellenfél elfutott.

— De utána megyek.

— Igen, utána megyünk. És ön velünk jön, segélyünkre lesz, esengett Fánni.

— Kész örömmel, kedves kisasszony; feltéve, hogy a gyógyszerész úr lemond szándékáról és nem öl meg.

— Hogyan? kérdé Czenkné rémülve, meg akarta önt ölni?

— Igen. Egy kicsit, nagyon kicsit, csak úgy zsebkendő végről; vené oda könynyedén Tamás úr. Azt hitte: vetélytársa vagyok. Remélem, kedves nagysám, fordult Fánnihoz, nem tart udvariatlannak, ha kijelentem, hogy soha sem szerettem és soha sem tartottam igényt viszontszerelmére.

— Óh, éppen nem, felelt Fánni mosolyogva; főleg ha megbocsát Jenőnek és jó barátok lesznek.

— Már megtörtént! Tamás szivélyesen nyujtá kezét az ifjúnak. Különben is, Tapasz úr nem hibás és illő, hogy tévedésem konzekvenciáit is türjem.

— Legalább Flóráék idején kijöttek volna, sopánkodott Fánni. Annyi idegen előtt talán még sem idézett volna atyus ilyen jelenetet elő.

— Flóráék? Tehát őket is várták?

(Folyt. köv.)

— **Választmányi gyűlés.** A körös tiszamarosi ármentesitő társulat választmánya, közgyűlését megelőzöen, a f. hó 30 án választmányi gyűlést tart Hódmező-Vásárhelyen, mely alkalommal a közgyűlési tárgysorozat tárgyain kivül még egyébb kérdések is tanácskozásra kerülnek. Igy a társulati főmérnök, Rupcic György lemondása és ezzel kapcsolatban valószinűleg a főmérnöki állás betöltésére vonatkozó pályázat kérdése is.

— **Nyilatkozat a nyilatkozatra.** *Sarkadi N.* Mihály polgármester ily cimü nyilatkozatát, mely a Szentesi Lapban és a Csongrádmegyei Közlönyben már a hét folyamán megjelent, hozzánk is beküldte közlés végett. Nem azért, mintha mi a polgármester úr elől elkivánnók zárni az utat a mega igazolására, hanem: mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy ez a *„Nyilatkozat a nyilatkozatra“* már város és vármegyeszerte ismeretes, lapunk mai számába pedig úgy is tulsok közlendő jutott — ez okon a polgármester úr cikkét tisztelettel félretettük, ahogy azt a fővárosi lapok is tették, amelynek bizonyára szintén megküldte. Egyébként, ami a polgármester úr nyilatkozatát illeti, hát mi arra lapunk mai vezércikkében, mielőtt hozzánk közlés végett beküldötte, reflektálunk és nyiltan, leplezetlenül mondjuk el róla nézetünket. Hiszen nyilatkozni nagyon könnyü. De más erkölcsi sulya van annak a nyilatkozatnak, melyet a vármegyei tisztikar nevében az alispán azon morális presszió alatt tett közzé, melyet reá az Emke helyi apostolai a „Szentesi Lapban“ és a fővárosi sajtóban gyakoroltak és más a polgármester úr nyilatkozatának, melyből a legfőbb kellék hiányzik: *az alapigazság.*

— **Bűvészverseny.** Van-e olyan varázsige, mely a boszorkánykonyhán versenyre kelhet két mélytűzű női szem villamos erejével; van-e bájital, melytől kéjesebben csergedezzen az elernyedt tagok hajszálereiben a különben tunya vér, mint amilyen hevülést egy cuppanó csók képes előidézni; van-e békó, mely jobban lenyűgözze a férfi akaratát, szivét, eszét, mint két gömbölyű női kar és van-e szó, mely nyomatékosabb legyen egy udvarias férfi előtt, mint a biboros női ajk halkan elsóhajtott „akarom“ szava? Mindennek megitélésére — úgy hiszem — legilletékesebb az a két bűvész uraság, kik a tegnapi napon pörre kelvén, nejeik által képviseltették magukat a főkapitány előtt. Ugy esett ez a dolog, hogy két bűvész érkezett egyidőben Szentesre s mert az egyiknek okvetlen megkelle elöznie a másikát — hát az az egyik előbb hirdette meg a maga bűvészeloádását, óriási falragaszokkal éktelenitve el a sarokházakat. Ugyde nem azért bűvész a bűvész, hogy csak amúgy könnyedén hagyja magát kisemizni. A № kettő is igy okoskodott, amit bizonyit az, hogy menten a № 1. plakátjai mellé ragasztotta a magáéit, mi mellett még azzal a furfanggal is élt, hogy a szöveget a № egytől plagizálta. A dolog szóvitára, majd pörre került és jó Aradi Kálmán főkapitány nagyot nézett, mikor a beidézett bűvészek helyett két deli alakú nő lépett be hozzá a tárgyaláskor. Mély hajlongás, kölcsönös bók és üdvözlet. A főkapitány üléssel kinálja a hölgyeket, azok mosolyognak, bűvösen, bájosan, ahogy csak bűvészember felesége képes mosolyogni . . . a főkapitány haboz, ujból hajlong, meg az üstökét törülgetné, melynek már csak a helye van meg s aztán kezdődik a tárgyalás. „Kérem, plágium, a plakátunk szövegét plagizálták: a № 1. „Kérem, semmi plágium. Azokra a mutatványokra csak az én drágám képes“: a № 2. „Nekünk arra privilégiumunk van:“ a № 1. — „Van ám, majd megmondom, micsoda:“ a № 2. — És ebben a szóárban, 4 villogó szem keresztüzében ott áll a főkapitány, hevülve, izzadva, ki cserepesedett ajakkal, melyet alig képes az ártézi kút hűs vizével felüditeni. Végre is, mit tegyen? Kinek adjon igazat? A szebbiknek, vagy a sikkesebbnek? Könyörgésre fogja a dolgot: beküljenek ki. De kibékül-e két asszony valaha a törvény előtt? Már már azon van, hogy úgy itél, mint a biró a fülemilefütty-pörében és kijelenti, hogy a plagizátor, mikor egyszerre homlokára csap, és felkiált: „Heuréka!“ Megtalálta a mentő ideát és hamarosan ki is vágja az itéletet ilyetén képen: „Hölgyeim, majd a *produkciójuk* után hozok ügyükben itéletet!“

— **Gyermekkiállitás.** A csongrádmegyei orvos gyógyszerész egylet által pünkösd másodnapján, a túl a kurcai népkertben rendezendő gyermekkiállitás, eddig soha semmi más ügyben nem tapasztalt érdeklődést keltett a lakosság minden rétegében és ez jól van igy. Mert valóban elszomoritó hazánkban a nagymérvű gyermekhalandóság és aki ennek csökkentésére, a kisdedek jobb és gondosabb ápolására törekszik, az nem csupán emberies, hanem főleg magyar nemzeti ügyet szolgál. A kiállitás megnyitására az egylet védnökét, Zsilinszky Mihály főispánt kérték fel, ki erre készségesen vállalkozott ami nem kis mértékben emeli majd az ünnepség fényét. Az ünnepies megnyitás, mint már irtuk, pünkösd másodnapján, délután 4 órakor lesz s nyomban rá megkezdi a birálóbizottság is a működését. Megemlitjük még, hogy a dijak a falragaszokon tévesen voltak jelölve, mert nem 19, hanem 25 dij jut kiosztásra és ezenkivül mintegy 1000 példányt osztanak ki a dr. Götzl Bertalan egyl. elnök által irt népies füzetből, mely a gyermekápolást és nevelést tárgyalja.

— **Horgos veszedelme.** Vármegyénk egyik virágzó községét nagy veszedelem fenyegeti: a *trachoma.* A vármegye részéről a f. hó 22 én egy bizottság járt Horgoson, hogy megvizitálja a baj jelen állapotát és intézkedjék a szembetegek rendszeres gyógykezeléséről. E bizottság tagjai: dr. *Réti* János megyei főorvos, dr. *Kelemen* Béla, járási főszolgabiró és dr. *Beregi* József járási orvos alapos vizsgálatot tartottak és vizsgálatuk eredménye, legalább az iskolás gyermekek gyógykezelését illetőleg, eléggé megnyugtató. A vizsgálatra különben a tanfelügyelő jelentése adott alkalmat. A trachoma úgyszólván már befészkelte magát a községbe; a mult évi összeirás szerint 315 szembeteget találtak, ezek közt 50 gyermeket. A most eszközölt összeirás kideritette, hogy e létszám azóta jelentékenyen növekedett. A bizottság az iskolás gyermekek rendszeres gyógykezelését szervezte. Tanitóik vezetése alatt hetenként háromszor fognak a községi orvos által a szükséges gyógyszerekkel ellátatni. Ily rendszeres eljárás mellett aztán, főleg ha a trachoma-törvényt is szigorúan végrehajtják, remélhető, hogy nem lesz egy egész generáció a vakság veszedelmének kitéve és a virágzó község meg szabadul a trachoma rémétől.

— **Jókedvű adakozók.** A zsidó hitközség közgyűlése 5 szótöbbséggel 400 frt buforozási ajándékot szavazott meg az ujonnan megválasztott rabbi részére. *„A jókedvű adakozót szereti az isten“* mondja a szentirás; de más kérdés, hogy ez esetben maguk a hitközségi tagok szeretik-e? A tény, hogy e határozatot megfölebbezik, arra vall, hogy nem szeretik, ami a hitközség anyagi helyzete mellett természetes is.

— **A vörös kakas.** A gyümölcsérlő nyár közeledtét mi sem hirdeti *fényesebben,* mint a gyakoribb tüzeset. Nehány hét óta sürün koudul meg a vészhirdető harang tompa érchangja, hogy hirt adjon ujabb veszedelemről, melynek mindég 1—2 ház esik pusztitó áldozatul. A folyó hó 21-én esti 9 órakor felpirkadt a déli égboltozat. Tűz ütött ki a 4 ik tizedben, *Pásztor* János házánál és a toronyőr csak akkor kongatta meg a vészharangot, mikor az utcáról felkiáltották hozzá, hogy harangozzon. A vizsgálatot meg is inditották ellene és tekintettel azon körülményre, hogy mostanában a tüzesetek gyakoriabbak, el is várjuk, hogy hanyagságáért szigorúan megbüntetik. Most, mire a mentők a helyszinére értek, már jóformán csak füstölgő romokat találtak, a tüz már teljesen felemésztette a háztetőt. A tüz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Sertés orbánc.** Mint a főkapitánynak lapunk mai számában olvasható hirdetéséből is kitűnik, a sertés orbánc, mely mult évi fellépte óta kisebb-nagyobb mértékben soha sem szünt meg rémitgetni a sertéstulajdonosokat, most a felső csürhejáráson ismét járványszerűen ütött ki. Ezért, valamint azon körülmény folytán, hogy egy veszett sertés több sertést megmart, további intézkedésig be lőn tiltva a sertések csürhére való hajtása. Figyelmeztetjük egyuttal a sertéstulajdonosokat, hogy a sertéseken mutatkozó minden megbetegülést nyomban bejelentsék, mert csak igy lesz az orbáncveszedelem nagyobb mérvű pusztitása meggátolható.

— **Zenekari hangversenyek.** A vasúti indulóházunk derék vendéglőse a pünkösdi ünnepek mindkét délutánján zenekari hangversenyt rendez a perronon levő étkezőhelyiségében. E vasárnaponként ismétlődő hangversenyeket közönségünk már úgy megszokta és megkedvelte, hogy szinte állandó találkozóhelyül szolgálnak s minthogy a vendéglős sörrel és hideg étkekkel is szolgál — előre látható, hogy az ünnep két délutánján is látogatottak lesznek hangversenyei.

— **Orbán.** A komor, mogorva férfiú, a gazdák réme, az idén farsangi komédiát játszik. Álarcot öltött és elrejtőzik a piros pünkösd virágillatos palástjába. Igy aztán talán csak meg is embereli magát és nem cselekszik a példaszóként: *„Adj a tótnak szállást, kíver a házadból“,* hanem szépen meghúzza magát a piros pünkösd hajlékában.

— **Éden szinház** Bűvész járás van nálunk. Egyik Boskó a másik kezébe adja a kilincset és mindenik azt hiszi, hogy csak ő és senki más. Az Éden szinház, melynek változatos programmú előadása pünkösd másodnapján este lesz, a nyári szinkörben, előnyösen különbözik a rendszerint nagyhirű de kezdetleges ügyességű bűvész-mutatványoktól és a fővárosi vigadóban is feltűnést keltett 2 év előtt. Épp ezért készségesen hivjuk fel rá közönségünk figyelmét.

---

10 **A hol étvágyhiány,** rossz szájiz, iszapos nyelvbüfögés, s a gyomor tájékán nyomás által jelentkeznekaz emésztési zavarok (székrekedés) a gyógyszertárakban 70 kr kapható **valódi,** Brandt **Richárd** gyógyszerész féle svájci labdacsok használata azonnal javulást eszközöl.

—

A gyuró gyógymódszer (massage) ujabb időben legkiválóbb orvosaink által igen jó eredménynyel alkalmaztatik zsugorok, bénulások és csúzos bántalmak elháritására és megszüntetésére s e célra a legjobb hatásunak nyilvánitják a *Brázai-féle sósborszeszt,* Erre vonatkozólag Dr Lőrinczy Ferencz ur, k. k. orvosok orsz. egyesületének titkára tüdő- és szivgyógyász, a következő levelet intézte Brázai Kálmánhoz: „Budapest 1885. márc. 12. *T. Brázay Kálmán* nagykereskedő urnak Budapesten *Csúzos* (rheumatikus) bántalmaknál az ezen betegségek következtében gyakran fejlődni szokott szivbajok elháritása céljából, valamint számos betegségnél, egyébb gyógyhatány mellett igen célszerű az ugynevezett *bedörzsölés kenő-gyúró-gyógymód* (massage) s ezen műveletnél az ön által készitett *hitünő összetételü sósborszeszt* minden esetben *igen jó eredménynyel* szoktam használni s igy azt mindenkinek ajánlhatom.

—

Majálisok és családi ünnepélyek. A szép május és junius hónapokban, mikor a természet tavaszi toilettjét befejezi, az ember kedélye is vigabb, elevenebb lesz. Mig téien azért keresik a vigalmakat, hogy a nyomott kedélyt felfrissitsék, addig tavaszszal az emelkedettebb hangulatnak enged az ember. Ilyenkor majálisokat és junialisokat és családi ünnepélyeket rendez, az ember fiatalabbnak, erősebbnek érzi magát és élvezni akarja az életet. E reflexiok két fölötte érdekes árjegyzék lapozgatása közben jutnak eszünkbe. Ezek Bisenius árjegyzékei (Bécs Singerstrasse 11.) kinek Ausztria-Magyarországban diszitési és kivilágitási tárgyakban a legelső raktára van. Ugy a szabadban, mint zárt helyiségekben rendezendő mulatságok számára rengeteg sok érdekes tárgy van itt felsorolva. Táncjelvények, női ajándékok, durranó bonbonok tréfás tartalommal, hatásos világitások tánctermek számára, szalon lángok, kivilágitási lámpák, lampionok, táklyák és szélgyertyák, minden szinü magnesium-táklyák, teremdiszitési tárgyak, eset leg egész szinpadok, melyeket Bisenius kölcsönképen is szállit; továbbá álszakálak, álhajak és jelmezek a legolcsóbb árakon; szövet-drapériák, cimer paizsok, transperentek, zászlók és lobogók minden nagyságban. Villamos világitó készülékek; kisebb tüzijátékok termek és nagyobbak a szabadban való használatra 40 től 108 darabig, 6-tól 100 frtig. Betüs tüzijáték alkalmi ünnepélyekre, raketák, vizi tüzijáték, tréfás léghajók, melyek komikus alakokat képeznek dij diszitések lövész és sport-ünnepélyekre stb. stb, Ki tudná mindazt elszámlálni? Mindazoknak: ugy magánosoknak, mint testületeknek, egyleteknek, iskoláknak, stb., melyek valamely tavaszi, nyári vagy családi ünnepélyt rendezni akarnak, azt tanácsoljuk, bozassák meg maguknak Biseniustól a két érdekes árjegyzéket melyeket ingyen megkaphatnak.

Köszönet-nyilvánítás.

Néhai özv. Czukor Ádámné végrendeletileg egyletünknek hagyományozott 50 frt adományát, a boldogultnak örökösei pénztárunkba beszolgáltatván, fogadják ez úton ők, valamint Bartóky Lászlóné úrnő, ki az általa rendezett háziparkiállitás reá eső jövedeméből 5 frtot volt szives egyletünknek adományozni, az egylet nevében hálás köszönetemet.

Szentes, 1890. május 25.

Dr. *Schlesinger Károlyné,*
az izr. nőegylet elnöke.

Irodalom.

Az iparosok adó-, bélyeg- és illeték ügyeinek kézikönyve, az országos iparegyesület megbizásából irta dr. Horváth János budapesti ügyvéd, kerületi esküdt és iparhatósági biztos. A most idézett cimü munka megjelenése, közmivelődésünk emelkedésének kétségtelen jele, mert ily mű kiadása oly iparos közönség létezését tételezi föl, mely úgy a közügyek, mint a saját érdekében szivesen ismerkedik meg és irodalmi munka alapján képes megismerkedni az állami közigazgatás egyik fontos ágazatának azon részeivel, a melyek őt legközelebbről érdeklik.

A kézikönyv értékét és főként az iparosok által belé helyezett bizalmat minden esetre növeli az a körülmény, hogy e munkát oly egyén állitotta össze, a kinek az iparosok érdekeit védelmezni hatáskörébe tartozik.

Fölöttébb emeli a munka értékét az a körülmény, hogy szerző az adó és illeték alapfogalmait s a pénzügyi közigazgatás szervezetét is ismerteti, s ez által nemcsak a közismeret terjesztésére hat, de a munka érdekességét is fokozza, s nagy előnyét képezi az is, hogy nem csupán azon adónemeknek ismertetésére szoritkozik, melyek az iparosokat legszorosabban érdeklik, hanem tárgyalja például a földadót, házadót, hadmentességi dijat, a bor- és húsfogyasztási s italmérési adót s illetéket, s ezzel szerző jelét adta annak, hogy az iparosok beléletével teljesen ismerös és azok szükségleteit minden eshetőségre ellátni törekszik, mert hiszen mi természetesebb, hogy az iparos, ha üzlete kedvezően megy, azt nagyobbitja, föld- vagy házbirtokot szerez.

A munka irálya minden erőltetés és a nélkül, hogy irodalmi értékéből veszitene, oly egyszerű s világos, hogy a legközönségesebb iparos is könnyen megértheti s ebből látszik, hogy szerző nemcsak tárgyával, de közönségével is tisztában volt. A kézikönyv nyolcadrét alakban 300 lapra terjed, ára 2 frt s kapható szerzőnél, Budapesten, IV. ker. sütő-utca 6. szám a.

Községi dolgok.

Nem szeretek a magam ügyével nyilvánosan foglalkozni, mert kerülni kivánom még látszatát is annak, mintha a hirlapot, melynél szerkesztői minőségben vagyok, saját ügyeimre használnám fel.

Nem tenném azt most sem, ha pusztán rólam és nem egyidejüleg magáról a sajtóról, de főleg egy népes hitközség ügyeiről volna szó: e két körülmény azonban arra kötelez, hogy minden melléktekintetet félretéve, az ügyet és mindazt, mi vele kapcsolatos, nyilvánosan pertraktáljam.

A i. hó 21 ére a szentesi zsidó hitközség elöljárósága közgyülésre hivta össze a hitközség képviselőtestületét.

Nem vagyok e testület tagja. De a hitközség ügyvezetéséről, az elöljáróság alapszabályellenes, önkényü viselkedéséről, főleg pedig könnyelmü gazdálkodásáról, melynek folytán az eklézsia tagjaira sulyosodó adóteher már már elviselhetlen, annyi mindenféle hir jutott el hozzám, hogy a közügyre való tekintettel elhatároztam: miszerint hirlapirói jogommal élve, elmegyek a hitközség közgyülésére s ha az általam hallott hirek valóknak bizonyulnak: nyilt kritika tárgyává teszem az ott lejátszódó eseményeket.

E föltevésemhez hiven, a fent nevezett napon d. u. 4 órakor felmentem a hitközség gyüléstermébe, hol arról bizonyosodva meg, hogy előbb elöljárósági gyülés lesz és csak 5 órakor kezdődik a közgyülés, a mondott időig eltávoztam.

Mikor visszatértem, az elnök a közgyülést már megnyitotta és épp egy inditványt tárgyaltak, melyet *Wolfinger* Adolf hitk. képviselő nyujtott be és amely azt célozta, hogy a gyülés zártnak nyilvánittassék, vagyis, ebből a sajtó is kizárassék.

A gyülés tárgysorozata: az ujonnan választott rabbival kötendő dijlevél, továbbá ugyanez által bútorra kért 400 frt ajándék esetleges megszavazásából állt és véges elmém előtt ma is talány: miért kell egy ilyen gyülésnek zártnak lennie, hanem ha az okon, hogy a sajtó képviselője az illető inditványozóra olyan hatással van, mint bikára a vörös posztó.

A közgyülés tagjainak tulnyomó része azonban és ezek közt maga az elnök is — úgy látszik — átvolt hatva a tárgyalandó ügyek titokzatos voltától. Hogy miért: ezt csak a gyülés folyamán értettem meg.

És ha dr. *Pollák* Sándor hitk. képviselő fel nem szólal, ha *Neufeld* Hermann alelnök hozzá nem csatlakozik, erélyesen hangsulyozván mind a kettő, hogy a titkolózásnak ez esetben mi célja sincs — ha ennek folytán az inditványozó meg nem hátrál és inditványát vissza nem vonja: úgy megértem volna azt az örömet, hogy a mai korban, mikor a sajtónak szabad bejárata van mindenütt és állami, megyei, városi gyülések a legnagyobb nyilvánossággal tartatnak, Szentes város zsidó hitközségének közgyülése kizár a tanácskozásból akkor, mikor az egyháznak adózó polgára, a nyilvánosság egyik őre vagyok és gyülésén első sorban éppen az adófizetőket érdeklő ügy fölött foly a vita.

A gyülés folyamán és annak utána azonban tisztába jöttem azzal, miért félik úgy e jó urak a nyilvánosságot.

Mert 15 évi hirlapirói működésem ideje alatt sok, nagyon sok gyülést volt alkalmam végig hallgatni: de olyant, mint ez volt, olyant, amelyben az elöljáróság az első — egybehivó lépésétől, az utolsóig annyi alapszabálysértést halmozzon rakásra, ez ideig még nem láttam.

Az autonomia keretében készült hitközségi alapszabályok azt mondják, hogy: közgyülés összehivandó évenként 2-szer és azonkivül, ahányszor azt az elöljáróság, vagy legalább 10 képviselő kivánja.

Nos, e közgyülést *csak egy órával előzte meg az elöljárósági gyülés* és minthogy ugyanezen alapszabály egy másik pontja akként intézkedik, hogy a közgyülés *legalább három nappal előbb* hivandó össze és mindenkor vagy az elöljáróság, vagy 10 képviselő kivánságára — *ezt a közgyülést pedig csak egy órával előzte meg az elöljárósági gyülés és 10 képviselő sem kivánta*: ennélfogva már maga az összehivás ténye alapszabályba ütköző, maga a közgyülés, mint törvénytelenül, önkényüen összehivott pedig, egyáltalán nem lehetett jogositott, bármiféle ügyben is dönteni vagy határozni.

Azonban elvégre is a gyülést megtartották, söt sok fontos és nagyérdekü határozatot is hoztak.

Az alapszabályba ütköző elöljárói önkényt fölebbezze meg, aki akarja — én csak regisztrálni kivántam.

A gyülés elején — mint már emlitettem, inditvány tétetett arra nézve, hogy zártnak nyilvánittassék.

És a hitközség elnöke, amikor az inditványozó védelmére kelt — mi mellesleg mondva, nem lehet elnöki tiszte, mert ő csak arra van hivatva, hogy a tanácskozást *elfogulatlanul* vezesse — jónak látta, per tangentem megvagdalni a sajtót, mondván: *„hogy a hitközség szennyese már úgy is elégge megbucsoltatott és piacra vitetett a nyilvánosság által.“*

Hát hiszen, szép, hogy az elnök elismeri azt, miszerint szennyesük is van.

De kérdem: szükségképen kell-e a szentesi zsidó hitközségnek szennyesének lenni? S ha van: felvilágosult, józan, okos ember feltételezheti-e azt, hogy egy ily nagy és népes hitközség ügyének, tehát közügynek szennyesét szapulatlan hagyja az erre hivatott sajtó?

A közgyülés további lefolyása aztán teljesen méltó volt ehez a bevezetéshez.

Az elnök mindvégig nem a hitközség anyagi érdekeinek őre, nem a tárgyalás elfogulatlan, előitélet nélkül való vezetője, hanem elsősorban pártember, aki mint ilyen, minden tárgyhoz pártszempontból szól hozzá.

Amikor a megválasztott rabbi ittlétekor önkényt jelenti ki, hogy a hitoktatást dijtalanul teljesiti, ami különben kötelessége is — akkor az elnök felall és a 400 frt butorozási ajándék megszavazását azzal ajánlja hitközségének, hogy jobb ezt megszavazni, mert különben a rabbi is előállhat, fizetést követelni a hitoktatásért.

És amikor a közgyülés több tagja, azok akik az adózó hitsorsosok nyomasztó helyzetét jól ismerik, egytől-egyig felállanak és kijelentik, hogy őket nem személyes ellenszenv vezeti a 400 frt bútorozási ajándék megtagadásában, hanem kizárólag az egyházközség mostoha anyagi helyzete, hát akkor ismét az elnök az, aki felall és elég kegyes ugyan elhinni, hogy az illetőket csakugyan nem vezeti személyes ellenszenv, de azért hosszú lére eresztett oktatásban részesiti őket a tisztesség és ildomosság dolgában és valóságos pártvezérként, ma — egy papválasztás bevégzett ténye után még mindég a saját pártjáról, saját jelöltjéről, az ellenpártról és annak jelöltjéről perorál, nem mint elnök, hanem mint egy valóságos céhbeli kortes.

Hát lehet egy elnöknek, amig az elnöki székben ül, pártja vagy jelöltje és ha oktatást ad a tisztesség és ildomosságból: vajjon saját tisztességérzete nem azt diktálja neki, hogy ily beszédet *nem illik* az elnöki székben tartani s ha már kedve telik a korteskedésben — úgy hozná magával az ildomosság, hogy arra az időre helyét az alelnöknek adja át?

Ezek után, mondom, ma már éppen nem csodálom, hogy azt a közgyülést zártnak kivánták nyilvánitani.

Az ott keresztülerőszakolt határozatok valóban olyan természetűek, hogy a sötét-

ség illik hozzájuk s maga az elöljárósági önkény, mely azokat elökésziti mindenben alkalmas a titkontartásra.

Bánfalvi Lajos.

CSARNOK.

Az uj-kadisai vasút.

A hedsira (próféta futása) 1268-ik és a gyaur időszámitás 1890-ik évében nagy és nevezetes város vala Kadisa, a Kurcovo iszapos partján.

Karcsú minaretjéről, mely ég felé nyult piros kupolájával, trombitával hirdeté a muezzin az igazhivőknek az ima órát; tágas bazárterét szép mivű szökőkút ékité, melyből 8 kariatid száján ömlött a kristálytiszta forrásvíz és a kút méltó hátterét képezte a kormányzói lak, melyből Kizilin vojvoda és Isztamber vicevojvoda bölcsen kormányozák vala a csernigrádi pasaliko, a fényes ábrázatú padisah nevében.

Ám Kadisát, a csernigrádi pasalik székvárosát nem karcsú minarettje, nem is álmos szemű muezzinje, ki mindég későn jelzé vala órhelyéről a szapora tüzeseteket, de nem is a bazárterén diszlő szökőkút vagy büszke kormányzói épület, még kevésbé a vojvoda és vicevojvoda bölcs mérséklete tevék nevezetes, nagyhirű várossá: hanem egy náluk hatalmasabb, dicsőségesebb férfiú: Zima Feriz bej, a bölcsek bölcse, hatalmasok-hatalmasa, igazak-igaza, ki — mint a hosszúhajú igazhivők vezére — itt ül törvényt elevenek és holtak fölött és akinek parancsszava folytán maga a nagy próféta, Mahomed is ide tette át a szári-vási-i történelmi szélmalomtól a földteke középpontját.

Zima Feriz bej!

A kadisai hosszúhajú igazhivő, mikor e dicső nevet áhitattal ajkára veszi, soha sem mulasztaná el, kelet felé forditva arcát, egy szurát mormolni a koránból. Alláhhoz fohászkodva: hogy növessze meg e nagy férfiú szakállát, melynek árnyékában aztán megpihenhessen, ha rámosolyog kegyteli ábrázatának dicssugára.

És a jámbor Sadi kádi, ha e nagy és igaz férfiú hajlokába lép, soha sem mulasztaná el a küszöbön kívül hagyni saruit és alázatosan földig hajolni dicső szine előtt, hogy parancsát fogadja.

*

A hedsira nevezett évében, valamint az ezt megelőzőben is nagyon megalázódott a dicső Zima Feriz bej büszkesége.

Csapás-csapás után érte. A pasalik választásainál a legméltatlanabb mellőztetést kelle elszenvednie; a hosszúhajú igazhivők táborában megcsappant a népszerűsége és lépések tétettek, hogy a vezérségből kiszoritsák; a nagyvezir, kihez egy ügyében jogtalan panaszával fordult, elutasitotta s még állása is megingott, melyet, mint a bükün-alkadisi mólók igazgatója eladdig szibarita kenyelemben viselt.

Ilyen körülmények közt az igazak-igaza módról, eszközről gondoskodott, mely erősen megvedlett tekintélyét egy kissé ujraaranyozná és ábrázatának uj fényt kölcsönözne.

S mert a fényes arcú padisah egyik pasája, az, aki az ország gazdasági ügyeit vezette, éppen azzal az eszmével foglalkozott, hogy egy szultáni pusztabirtokra, arnauták és szerbek közé igazhivő muzulmánokat telepitsen: Zima Feriz bej megragadta az alkalmat, hogy szolgálatait — mint főtelepitőmester -- a hatalmas pasának felajánlja.

— La illah, il Allah! köszöntött be a pasához mély hajlongással. Dicsőség neked, oh hatalmas pasa. Allah növelje árnyékodat oly hosszúra, hogy Budhától Medináig érjen!

— Köszöntlek, emberséges Zima bej. Mondd: mit kivánsz?

— Telepiteni, oh én uram és parancsolóm! Amilyen igaz, hogy Allah egy és Mohamed az ő prófétája: oly igazán igérem neked, hogy 8 nap alatt létrehozom a telepitést, én: Kadisa dicsősége, az igazak-igaza.

— Jól beszélsz, emberséges Zima bej; felelt kegyesen a pasa, csókra nyujtván neki kaftánja szegélyét. Menj és cselekedj, ahogy mondád.

És Zima Feriz bej ment és csakhamar hirül adta a Kadisai Igazmondóban a csernigrádi pasalik és Kadisa minden rendű és rangú hivőinek és gyaurjainak, hogy őt, a nagyot és hatalmast, az igazak igazát bizta meg a fényes ábrázatú pasa a szultáni puszták benépesitésével. Aki hát dúskálkodni kiván olcsó vagyonban: jelentkezzék nála, hogy egyesült erővel adjanak létet egy uj községnek, melynek neve Uj-Kadisa légyen.

A dicsőségről, hogy a maga nevével diszitse fel a születendő községet, mely igy elenyészhetlenül örökitené meg az ő nagyságát — nagylelkűen lemondott.

Ne mondja senki, hogy Zima Feriz bej valaha szerénytelen is volt.

*

Hónapok teltek el.

A Kadisai Igazmondó hűségesen hozta minden számában, hogy az uj kadisai telepités ügye rohamosan halad előre és még csak 8 család hiányzik, hogy egy község létszámát megüsse.

A nyolc családból idővel hatra, majd háromra apadt le a hiány — de ez a három sehogy se került meg és onnan túl állandóan úgy megmaradt, mint a muszka háború-táviratok egy halottja.

Uj módról kelle hát gondoskodni, hogy Uj-Kadisa megszülethessen; hogy lépre menjen még az a három hiányzó család is, kik nélkül úgy látszott — lehetetlen a telepitést megvalósitani.

— Adjunk neki vasúthálózatot! kiáltott fel egy napon Zima Feriz bej, ahogy azon töprengene, hogy mit tevő legyen.

Úgy van! Egy kadisa-uj-kadisai vasút — ez az, ami még hiányzik, hogy dicsőségét betetőzze. Ha ezt létrehozza, úgy kettős célt ért el: tönkreteszi Kizilin vojvoda és Isztamber vicevojvoda törekvéseit, ama férfiak igyekezetét, kiket igazhivő lelke legmélyéből gyűlölt, kik gátat vetettek nagyhatalma elé és akik ime most is elég vakmerők, az ő magas beleegyezése nélkül egy vasúti terv keresztülvitelét kezdeményezni, mely éppen Kadisából indulna ki, és az átkos Alkadisát is érintve, futna be a Vas-ar-helopoliszi indulóházba.

És aztán a másik cél, amely talán még az elsőnél is kivánatosabb: hogy amig keze Kadisára sulyosul, lábával Uj-Kadisát tiporhassa — ami pedig csakis egy egyenes vasúti összeköttetéssel lehetséges.

Nosza, ahogy a terv megérlelődik agyában, levelet meneszt egyik budhai jóbarátjához, az emberséges Kajmánt beglerbéghez, irván neki a következőket:

„Emberséges barátom, Kajmánt beglerbég!

Allah árassza rád minden fényét, emberséges beglerbég.

A te szolgálatkész barátod nagyot kér tőled!

Egy vasút épitését, egy vasutét Kadisától Uj-Kadisáig, mely ugyan még csak a Kadisai Igazmondó hasábjain létezik, de azért derék, életreváló nagy község.

Nem kerülközne ott valami bolond ánglius, aki egy ilyen ujságállomáshoz vasútat épitene?

Válaszolj, ha kell, a villámdróton

A te hived, ki kaftánod szegélyét csókolja:

Zima Feriz."

A válasz még az nap megjött:

„Éppen két ánglius van, tegnap akartak öngyilkosságot elkövetni. Jöjj azonnal!

Kajmánt, beglerbég."

Ennyi volt csupán és másnap a kadisa-szaloniki vasút már egy boldog embert röpitett Budhára, aki egy másik boldog embert is vitt magával, az emberséges Kolmán effendit, hogy megmutassa neki a világ nyolcadik csodáját, a két vasútas ángliust.

*

Kajmánt beglerbég keleti fényűzéssel bútorozott termeiben unott képpel ásitozott két vörös pofaszakállú ánglius-féle.

Az emberséges beglerbég tömi beléjük a mokkát és sorbetet és ahogy ajkuktól megválik a findzsa pereme, már hatalmas nargyilével tömi meg a csupasz szájakat, melyek csakhamar bodor füstfelhőt eregetnek a terem padmalya felé.

— Áoh!

— Óáhó! Jes, pudding, dzsentlmen, rostbeáf!

— God deár, bi deár . . .

Körülbelül igy foly a társalgás a három érdemes férfiú közt egy ideig, miközben a két ánglius össze-össze néz, ahogy az olyan agyafurt fickók szoktak, akik jól értik egymást.

— Aztán dzsentlemen, csak nix bookmakker; veti oda a beglerbég, mikor künn csoszogás, papucsok letevésének zaja hangzott és alázatosan földig hajolva lép be Zima Feriz bej, követve intimus barátja, Kolmán effendi által.

— Gad marning!

— Gad bej!

— Allah kerim, Allah akbár, hangzott a kölcsönös üdvözlet s aztán helyet foglalva, megindult a tanácskozás az uj-kadisai vasút fölött.

— Kürüküm, üzükün, bürülü ürülümküm.

— Yesz, milord! shoking, boking, making nü Kadiszah lokomotiv kompani.

Kolmán effendi arca csak úgy sugárzott a boldogságtól. Már látta: hogy méri fel a két ánglius a hosszú vonalat, mely Kadisát Uj-Kadisával lesz hivatva összekötni s ahogy elváltak Kajmánt beglerbégtől, csak éppen hogy kezet nem csókolt a Mitwitt bróthereknek.

*

Az ángliusok és a két muzulmán együtt hagyta el Kajmánt beglerbég lakását és ahogy a legközelebbi utcasarkon elváltak a két gyaurtól, Zima Feriz odasúgott a barátjának:

— No, micsoda nagy férfiú vagyok, mit? Csak megláttak és már kiépitik a vasútunkat.

— Nagy vagy, dicsó vagy, igaz vagy, oh fényes ábrázatú barátom; felelt rá szerényen a jó Kolmán effendi.

A két ánglius meg, ahogy magára maradt, furfangosan összemosolygott és az egyik hamisitatlan ghetto dialektusban mondá:

Nü! Haszt de g'sehn? Még ü okorja edj vasótat péndzt nélköl. O nebbich!

*

Mikor pedig a két dicsó férfi hazaérkezett Kadisába, a Kadisai Igazmondó rögtön világgá kürtölte, hogy ime, e naptól kezdve Kadisán van a világ közepe és innen indul ki a keleti és nyugoti világkereskedelem.

Az emberséges Kolmán effendi meg untalan csak azt hajtogatja azóta:

— Meglesz, igen, meglesz az uj-kadisai vasút. Még az ángliust is láttam, aki kiépiti.

Lali-Bali.

KÖZGAZDASÁG.

— **Budapesti gabonatőzsde** május 24. Buzát ma gyengén kinálták, a kereset korlátolt volt. Szilárd irányzat mellet mintegy 15.000 mm. kelt el, 5 krral magasabb árakon. — Egyéb gabonanemüekben csekély forgalom, rozs és árpa lanyha, zab iránt kedvezöbb hangulat nyilvánult, tengeri szilárd.

A mai hivatalos árfolyamok a következők:

Búza m. m.	8 frt 45 kr.	—	8 frt 50 kr.
Rozs „ „	7 frt 05 kr.	—	7 frt 30 kr.
Takam.-árpa m. m.	6 frt 50 kr.	-	6 frt 80 kr.
Zab m. m.	7 frt — kr.	—	7 frt 10 kr.
Tengeri m. m.	5 frt — kr.	—	5 frt 05 kr.
Köles „ „	5 frt 50 kr.	—	5 frt 75 kr.

Nyilttér.*)

Paksi István úrnak, aki ezelőtt kereskedő volt, — egyéb foglalkozás hiányában az a rossz szokása jött, hogy a tisztességes emberek házának ablakán bekiabál, amint azt nálam f. hó 23 án cselekedte, amidőn hozzá illő aljas szavakat több izben bekiáltott ablakomon. Mivel ily nemtelen támadás elől biztositva senki sincsen, úgy én sem, és mivel a törvény alkalmazása egy ilyen individuummal szemben legalább is kétes értékű, ez úton bocsátom őt a tisztelt közönseg itélete alá, egyben pedig tudomására hozom ennek a kedvetelt úrnak, hogy ismét előfordúló esetnél érdemes szerint megsöprüzöm.

Szentes, 1890. május 24

Özv. *Balogh Józsefné.*

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Mátéffy Ferenc.
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Értesités.

Tiszteletel hozom a n. é. közönség b. tudomására, miszerint mint minden évben, úgy most is elfogadok jó házból való leányokat mérsékelt dij fizetése mellett

fehér női kézimunkák

u. m. szabás, himzés és minden e szakba vágó munkák **tanitására**; úgyszintén jutányos munkadij mellett női fehérnemű **kelengyék** készitését is elvállalom.

Magamat a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlom

tisztelettel

Kurcz Jakabné sz.:

Berger Lujza.

Fönyeremény esetleg 500,000 márka | Szerencse-jelentés. | A nyereményeket az állam biztositja. Első húzás: június 12.

6—2 **Meghivás**

a nyeremény eshetőségében való részvételre,

a Hamburg által biztositott nagy pénzsorsolásban, amelynel

9 millió 553,005 márka

mulhatlanul nyereményre esik.

Ez előnyös pénzsorsolás nyereményei, melynél tervszerint csak 100,000 sorsjegy van kibocsátva, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 m.

Fönyerem.	300 ezer m.	56 nyer. á 5 ezer m.	
1 nyerem.	á 200 „ „	106 „	á 3 „ „
1 „	á 100 „ „	203 „	á 2 „ „
1 „	á 75 „ „	6 „	á 1500 „
1 „	á 70 „ „	696 „	á 1000 „
1 „	á 65 „ „	1060 „	á 500 „
2 „	á 60 „ „	29 „	á 300 „
1 „	á 55 „ „	120 „	á 200 és 150 m
1 „	„ 50 „ „	30930 „	á 148 m
1 „	„ 40 „ „	7994 „	á 127,100,94 m
1 „	„ 30 „ „	9054 „	á 67. 40. 20 m
8 „	„ 15 „ „	összesen 50,200 nyer.,	
26 „	„ 10 „ „		

mely néhány rövid hónap alatt, 7 ciklusban bizonyosan kisorsoltatik.

Az I-ső osztályú fönyeremény 50 ezer márka, mely a II-od osztályban 55 ezer, a III-ikban 60 ezer, a IV-ikben 65 ezer, az V-ikben 70 ezer, a VI-ikban 75 ezer, a VII-ikben 200 ezer, a fönyereményben 300 ezer, és esetleg 500 ezer, márkára emelkedik.

Az első **nyereménysorsolásnál**, mely hivatalosan **f. évi jun. 12-ére** van megállapitva:

egy egész eredeti sorsjegy csak 6 Márka = 3 frt 50 kr.

egy fél eredeti sorsjegy csak 3 Márka = 1 frt 75 kr.

egy negyed eredeti sorsjegy csak 1½ Márka = — frt 88 kr.

és ezen, az állam által biztositott eredeti sorsjegyek (nem tiltott igervények) az állami cimerrel ellátott sorsolasi terv mellékletével, az értékek bérmentesitett bekuldese után még a legtávolabb eső vidékre is szétküldetnek.

A résztvevők mindenike, közvetlen a húzás megtörténte után, minden felszólamlás nélkül kapja meg tőlem a hivatalos sorshazási jegyzéket.

Államcimerrel ellátott sorsolási tervet, mely a 7 osztályba osztott nyeremények betétét és beosztását tünteti fel, előre díjmentesen küldök.

A nyeremények befizetését és szétküldését

közvetlen az érdekelteknek magam eszközlöm a legnagyobb pontosságal és a legszigorúbb titoktartás mellett.

☞ Megrendelések egyszerűen postautalványnyal vagy ajánlott levélben eszközölhetők.

A közel álló húzásra való tekintettel tehát, a megbizások azonnal és legkésőbb

a f. év június 12-ig

egész bizalommal intézendők

Sámuel Heckscher sen.,

bank- és váltóüzletehez Hamburgban.

Éden-szinház!

A világhirű

ÉDEN-SZINHÁZ

Szentesre érkezik és

hétfőn, a f. hó 26-án, esti 8 órakor,

visszavonhatlanul csak egyetlenegy válogatott műsoru

ELŐADÁST

tart, a nyári szinkörben.

Jegyek hétfőn délelőtt 9—12 és délután 2—5 óráig kaphatók a szinkör pénztárában.

Bővebb értesitést a falragaszok és kihordandó szinlapok nyujtanak.

Csak egy előadás!

Csak egy előadás!

Éden-szinház!

Harkányi gyógyfürdő. | **HARKÁNYI GYOGYFÜRDŐ** | Harkányi gyógyfürdő.

MAGYARORSZÁG BARANYAMEGYE.

Fürdőidény: május hó 1-től szeptember hó 30-ig.

Az osztrák-magyar birodalomnak ezen vizgazdag legmelegebb és legerősebb kénforrása a legsikerebb eredmények által hirnevét már megállapitotta, amit igazol az evről-évre szaporodó vendégek száma.

Ezen 62·5 és 64 C. fokú természetes ártézi kénforrások kitünő gyógyitási hatással birnak *csúzos, köszvény, görcély, idült bőrkütegekre aranyér, női bántalmakra, fogamzási hiányok, sebzések, daganatok, higanyos gyógyszerek által okozott mérgezésekre, továbbá máj, lép, általán mirigy daganatokra, nehéz hallás, idült szembajok s ivarszerű bántalmak ellen.*

Figyelemre méltó ujdonságul jelezhető, hogy közelebb egy diszes svájci modorban épült *kávéház és ebédlő*, összekötve a fürdőszállodával fedett csarnokkal — áll a t. c. közönség kényelmes használatára.

Az utazásra ajánlható Budapest-pécsi vasút, déli vasut, Budapest-Kanizsa-barcsi vonalon állomás: *Pécs*, alföldi vasút Eszéken át Villányig, Mohács-pécsi vasút állomás: *Villány*. — **Posta és távirda állomás.**

Bővebb felvilágositást a legnagyobb készséggel nyujtanak *Dr. Heller József* rendelő fürdőorvos és a fürdőbérlő *Blümel Ferencz.*

Harkány, 1890. évi május hóban.

Harkányi gyógyfürdő. 6—4 **A fürdőigazgatóság.** Harkányi gyógyfürdő.

Az általánosan ismert, jó hirnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósborszesz készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon cimjegyeimet módositom s arra kék nyomatban saját házam külső alakját veszem fél, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál. 11886.

A SÓSBORSZESZ

gyors enyhitést eszközöl: **csúzos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bénulások, zsugorok** stb **ellen**; de különösen a **bedörzsölés kenő-gyuró-gyógymódnál (massage)** igen jó hatásunak bizonyult. **Fogtisztitó szerül** is igen ajánlható, amennyiben a **fogak fényét** elősegiti, a **foghust erősbiti** és a **száj tiszta szagtalan izt nyer** a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer **fejmosásra** is a **hajidegek** erősitésére, **fejkorpa-képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.**

Ára egy nagy üveggel 90 krajcár, kisebb üveggel 45 krajcár.

Brázay Kálmán.

Budapesten, IV. kerület. Muzeum-körut 23. szám.

Kapható Szentesen: Dobray Sándor, Soós Albert, Abaffy László, Szépe Károly, Robicsek Gáborné, Szénássy Ferencz, Podhradszky Ferencz, Várady Lajos, Zuckermann Károly, Székely és Szlovák, ifjú Vecseri Sándor és Gunst Dávid uraknál. 3—1

Hirdetmény.

A felső csordajáráson, 1100 négyszögölével számitott 115 hold kaszáló folyó évi május hó 28-án, az alsó csordajáráson 550 hold folyó évi május 29-én és következő napjain délelőtt és délután folytatva egyszeri kaszálásra, készpénz fizetés mellett, a helyszinén tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni. Venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Szentes, 1800. május 21-én.

NAGY IMRE, tanácsnok.

2—1

Rupcic György

társulati főmérnök kurcaparti 160. sz. **háza** szabad kézből **eladó.** 2—1

„MARGIT"

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS"

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásunak bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, ahol a szabadszénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatásu alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **selter-i-gleichenbergi tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzéseknél** vagy nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimátikus gyógyintézetében, különösen a le-látogatottabb **Görbersdorfban** a Margit-viz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navratil, Dr. Poór, Dr. Kétly, Dr. Barbás;** Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek,** stb. a legjobb eredménynyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és hugyszervek** általános hurutos bántalmáinál.

Mint ivóviz

präservativ-gyógyszernek bizonyult legközelebb Trieszt-, Fiume- és hazánkban a KOLERA megbetegedés ellen

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos főraktár **ÉDESKUTY L.** cs. és k. és szerb k. udv. ásványviz-szállitónál, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőben.

Hirdetmény.

Néhai GYARMATI LAJOS ÖRÖKÖSEI I. tized 133. sz. kurcaparti házuk, 17 hold dónáti föld és 1248 négyszögöl nagyhegyi szőlőjük kedvező feltételek mellett örök áron eladó.

Értekezni lehet GYARMATI LAJOSNÁL I. t. 133. sz. a. 3—1

Házeladás.

Az izraelita templom átellenében levő, Lövi Márkus-féle, jelenleg **FischerPál tulajdonát** képező I tized 501 szám alatt levő ház **szabad kézből** eladó.

Bővebb értesitéssel, az eladással megbizott **Hajduska Albert** szolgál.

Minden könyvkereskedésben megrendelhető a pályadijat nyert és 20 kiadást ért müve dr. *Müller* egészségügyi tanácsosnak:

a meglazult ideg- és férfierőről.

Portomentesen, bélyeklazárva 60 kr értékü postabélyeg vétele után szét- 48—16 küldi:

Bendt Eduárd. Braunschweigban.

Zöld-takarmány-szecska-sajtó.

Blunt-féle szabadalom mindenféle takarmánynemek eltartására, azaz, hogy a takarmány édes zöld eltartása, legyen az gyepfü, here, csalamádé, répalevél stb.

képezi a jelenkor legkiválóbb találmányát, **bizonyitja** a gyakorlat és hogy a mezőgazdaságnak ez nyujtja **a legnagyobb nyereséget bizonyitja** az általunk eláruisitott e nemü gépek sokasága valamint számos, kitüntető elismerő levél és bizonyitvány, melyet hatóságoktól és mezőgazdasági elökelőségektől nyertünk.

más mint **700** darab ily sajtót adtunk el egy év alatt Németország és Ausztria-Magyarországban, ami a legjobb bizonyitéka e sajtók közhasznu és jelentékeny voltának!

Nem kell elmulasztani a takarmányt, különösen pedig a **répalevelet** gondozni, mert az utolsó évek kisérletei, egybehangzóan azt bizonyitották, hogy a répalevél **kitünő télitakarmányt** ad.

Használati utasitások, melyek biztos sikerről kezeskednek, valamint prospektus elismerölevelek és bizonyitványok díjmentesen küldetnek:

Ph. Mayfarth és társa gazdasági gépgyára alatt **Bécs, II.,** Táborstrasse 78.

Frankfurt a M. és Berlin N.

az önmüködő és állandó nyomást gyakorló emeltyü-sajtók, Blunt-szabadalom kizárólagosan jogositott gyárosai. 10.—8

A GOUGET ARATÁS (Franczia-ország) Dom MAGUELONNE, prior Fötisztelendő Benedek rendi atyái

Fogvize, Fogpora és Fogpastája

2 arany érem: Brüssel 1876. London 1884

A legmagasabb kitüntetesek

Feltaláltatott az 1373 ikeven BOURSAUD Péter prior által.

A fötisztelendő benedekrendi atyák fogvizének használata, naponkint néhány cseppet vizbe véve, megakadályozza és gyógyitja a fogak olvasságát melyeknek fehérséget és szilárdságot kölcsönöz, a mennyiben a foghust erősíti s teljesen egészséges-sé változtatja.

Szolgálatot tesznek tehát olvasóinknak, midőn őket ezen régi és practicus készitményekre figyelmeztetjük, melyek a legjobb gyógyszert és a fogfájás ellen egyedüli orszert képezik. p

A ház megalapitatott 1807 ben. Vezérügynök: **SEGUIN** 106 & 108, rue Croix-de-Segney BORDEAUX

Kapható minden nagyobb illatszerésznél, gyógyszertárban és gyógyfü kereskedésben.

Megrendelési cím

Dreher Antal-féle kiviteli palacksör

DIETRICH és GOTTSCHLIG

BUDAPEST

vagy DREHER ANTAL Kőbánya.

Csakis teljesen leülepedett, tehát tökörtiszta kiviteli sör szétküldése, folyton friss üvegtöltésben, a minőség hamisitatlan volta mellett kezesség vállaltatik.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny arengedmény.

Árjegyzékek mindenfelé ingyen és bérmentve.

Figyelmeztetés!

Miután gyakran megtörténik, hogy idegen készitményü és gyöngébb minőségü sörök „Dreher Antal kiviteli sör" cim alatt forgalomba hozatnak, a t. cz. Dreher-féle kiviteli sör fogyasztóknak a hatóságilag oltalmazott üvegcimkét, melyen a **Dietrich és Gottschlig** név okvetlen kell hogy rajta legyen, kiváló figyelmükbe ajánljuk. 6—4

Öltözék-szövetek

Perviens doszking **a magas papságrészére,** szabályzat szerinti szövetek a cs. és kir. **hivatali egyenruhák, veteránusok, tüzotók, tornaegyletek** és **inas egyenruhák** részére.

Billiárd és játékasztal szövetek, Lőden, vizhatlan **vadászkabátokhoz, mosószövetek, utazó piédek** 4 frttól 12 frtig stb Mindez sokkal jutányosabban, mint bárhol és csakis a **legjobb, kitünő minőségben.**

Stykarovszky Janos Brünnben.

Ausztria-Magyarország legnagyobb **posztóraktára. Minták bérmentve.** A t. szabómester urak részére a leggazdagabb választékú mintakönyvek. 10 frton fölüli utánvét megrendelések portomentesek. 200,000 frtos állandó raktáram és világforgalmi üzletem mellett önként érthető, hogy sok maradék halmozódik föl és minthogy ezekből lehetetlen mintát küldenem, ily **nem tetszö maradék rendelményeket visszaveszem,** becserélem, vagy a pénzt küldöm vissza. A szin, hosszaság és ár megnevezése az ily maradékok megrendelésénél föltétlenül szükséges.

Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven. 20—15

LISZT!

Korpás-, szitált- és finom fehér liszt, **házhoz szállitva,** mindenkor **a legolcsóbb napiárak mellett** kapható alólirott I. tized 306. szám alatti házának bolthelyiségében, valamint tul a kurcai gőzmalmában.

SONNENFELD SÁMUEL.

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerü, könnyen beszerezhető háziszer meglepően gyors gyogyulást szerzett. „A Betegbarát" czimü kis iratban még bizonyitékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszas, reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; **Richter kiadóintézete Lipcsében** ingyen megküldi.

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA!!

A „SZENTES és VIDÉKE" KÖNYVNYOMDÁJA,

a legolcsóbb könyvnyomda az alföldön.

Ajánlja magát mindenféle nyomdai munkák, könyvek, folyóiratok, röpiratok, hivatalos, ügyvédi és kereskedői nyomtatványok, falragaszok, meghivók, eljegyzési és esketési kártyák, gyászjelentések, névjegyek, csomagoló papirok és cégnyomásu levélpapirok és borítékok

izléses, gyors, pontos és olcsó kiállitására.

Ugyanott a „Szentes és Vidéke" cimü vegyes tartalmu lapra előfizetések elfogadtatnak,

hirdetések a legjutányosabban számittatnak.

Tisztelettel:

a „SZENTES és VIDÉKE" KÖNYVNYOMDÁJA és KIADÓHIVATALA.

Rövid használat után nélkülözhetlen fogtisztitószer.

A fogak szépsége | Uj amerikai GLYCERIN-FOG-CREME (orvosrendőrileg megvizsgálva)

KALODONT

SÁRG F. A. FIA és TÁRSA cs. kir. udv. szállitó Bécsben.

Kapható minden gyógyszertárban és illatszerkereskedésben.

52—41 Darabja 35 kr.

Szentesen kapható id. Várady Lajos gyógyszertárában.

10—5

Járdatégla

gyalog- és kocsiút burkolásra

10 évi jótállás mellett is kapható

ZSOLDOS FERENCZ téglagyárában.

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztossabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utólérhetlen hatása az étvágytalanság, gyomor gyengeség, bizás lehelet, savanyu felbuzgás, szél rekedés, Kolika) gyomor hurut, gyomor egés, gyomor homok és daru kőjedés, takagos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, meg szüntetti a fájdalmat (ha az a gyomor elrontásából a származik) gyomor görcsöt, kemény székletet, székrekedést, az étel s italtól tartherlt gyomortól kitisztitja, eltuzi a belférgeket, a gyógyit lép, vese, máj és aranyeres hamlatmakat. — Egy üveg ára, kelt a használati utasitással egyt 40 kr. kettős üveg 70 Kr. Központi szétküldési raktár: Brády Károly gyógyszertára Kremsier (Morva ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féleképen utánoztatnak s hamisitatnak, s ezért valodiak gyanánt csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjegygyel ellátott papirba van csomagolva, s melyek mellékelt használati utasitásán az is fel van tüntetve, hogy az Kremsierben, Guzek H. könyvnyomdájában nyomtatatott.

Máriazelli Labdacsok. A Keményszéklés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásuaknak bizonyult labdacsok is, sokféle képen hamisitatnak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kremsieri gyógyszerész név alá irására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekeres 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekeres 1 frt. 20 Kr., 2 tekeres 2 frt. 20 Kr., 3 tekeres 3 frt. 20 Kr. ért, csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok nem titkos szerek, a gyogyható anyagaikbnak összetétele minden használati utasitásban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomorcseppek és Máriazelli labdacsok kaphatók

Szentesen: Podhradszky Ferencz úr a „Megváltó"-hoz Várady Lajos úr a „Hajnal"-hoz és ifju Várady Lajos úr az „Angyal"-hoz cimzett gyógyszertáraiban;
Kunszentmártonban: Szilárdy Károly úr gyógyszertárában;
Orosházán: Palóczy Lajos úr gyógyszertárában.

Nagy nyereményesélyek

a legnagyobb biztonság mellett.

Meghivás a budapesti bankegyesület részvénytársaság által létesitett

alkalmi sorsjegy-társaságnál

500 ál'ami, és oszt. magyar belyeggel ellátott magánsorsjegyekről való részvetelre. Nyereményösszeg 16 milliónál több! Nagyon kedvezőcsoportositás. Kitünő nyereményesélyek csak **3 frt** havonkénti befizetés mellett.

Ügynökök kedvező feltételek mellett alkalmaztatnak

Ajánlatok intézendők a

Budapesti bankegyesület részvénytársasághoz.

Budapest, Erzsébet-tér 18. sz.

3—1

Értesités

Értesittetik a közö ség, hogy a felsőcsürhejáráson a sertések között kiütött sertés-orbánc betegség fellépte és több sertésnek egy veszetségben elhullott sertés által történt megmaratása miatt a felső csürhejárásra a sertések kihajtása — a városi állatorvosi véleményes jelentés folytán — további intézkedésig betiltatott; hogy a felső csürhejárásra kijárt sertéseket sem a felső sem az alsó csürhejárásra kihajtani nem szabad; hogy tartozik mindenki a sertésén vagy más állatain mutatkozó belső megbetegülést vagy elhullást a kapitányságnál azonnal bejelenteni; végül hogy a bejelentést elmulasztók a legnagyobb szigorusággal fognak büntettetni.

Megjegyeztetik, hogy a bejelentés folytán eszközlendő hivatalos eljárás költségeit nem a birtokos, hanem a városi közpénztár fedezi.

Szentes, 1890. május 24.

RKAPITÁNYSÁG.

Nyomatott a tulajdonos „Szentes és Vidéke" gyorssajtóján. 1890.